https://doi.org/10.15388/SMVK.2026

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO *LXXVIII* KONFERENCIJA

Vilnius, 2026 m. gegužės 8 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė VU MF
mokslo specialistė Urtė ŽAKARYTĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2026

Mokslo komitetas:

dr. Mindaugas Kvietkauskas
doc. dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Lina Malinauskienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
dr. Laura Lukavičiūtė-Navickienė
asist. dr. Agnė Abraitienė
gyd. rez. Domas Grigoravičius
doc. dr. Indrė Trečiokienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
dokt. Ignas Karnas
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
lekt. gyd. Andrius Apšega
jaun. asist. dr. Andrius Žučenka
jaun. asist. Ieva Kubiliūtė
prof. dr. Pranas Šerpytis
lekt. Artūras Mackevičius
asist. dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
dr. Audra Brazauskaitė
asist. dr. Diana Sukackienė
asist. dr. Žilvinas Chomanskis
prof. dr. Kristina Ryliškienė
asist. dr. Rokas Borusevičius
doc. dr. Saulius Galgauskas
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
gyd. rez. Kristina Lialytė
gyd. rez. Viktorija Mickevičiūtė
asist. dr. Dalia Krivaitienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
prof. dr. (HP) Edvardas Danila
prof. dr. Nomeda Rima Valevičienė
asist. dr. Tomas Aukštikalnis
lekt. Mykolas Udrys
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
vyr. lekt. dr. Andrius Bleizgys
gyd. rez. Dominykas Budrys
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dokt. gyd. rez. Ugnė Mickevičiūtė
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigita Lesinskienė
asist. dr. Jelena Stanislavovienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Austėja Zubauskaitė
Giedrė Zdanavičiūtė
Arshia Tabassum Abdul Rahman
Ieva Jankūnaitė
Gabija Balčiūnaitė
Gabrielė Gudelytė
Marija Šarnauskaitė
Antanas Simonas Garuolis
Gabrielė Jurytė
Kornelija Klinkaitė
Nursat Gazizov
Sofija Šestak
Mindaugas Smetaninas
Deimantė Šerniūtė
Eva Kriaučiūnaitė
Edas Leščinskis
Agata Bruzgul
Erika Vaitkutė
Ugnė Mickutė
Gabija Mūraitė
Augustė Melaikaitė
Artemij Morozov
Raminta Kastecakaitė
Gustė Šuliauskaitė
Karolina Karneckaitė
Eglė Žulpaitė
Sylvia Rogoža
Gabrielė Jonauskaitė
Agnė Vasiulytė
Rūta Uksaitė
Roman Blinov
Marija Sarafinaitė
Eglė Valčiukaitė
Paulė Kergytė
Milda Černytė
Julija Grigaitytė
Dovydas Stankevičius
Greta Ramonaitė
Silvija Černiauskaitė
Danial Heidar
Edgaras Zaboras
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabija Marčiulaitytė
Achila Kasandra Lunkė
Meda Petrylaitė
Ernestas Gulbickis
Radvilė Kadytė
Julija Šnipaitytė
Smiltė Vaišvilaitė
Evelina Dakševičiūtė
Alicija Šavareikaitė
Elinga Inčirauskaitė
Milda Eleonora Griciūtė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2026
© Vilniaus universitetas, 2026

NETIKROS NAUJIENOS IR ŽMOGAUS SVEIKATA: VISUOMENĖS IŠŠŪKIAI ŠIUOLAIKINIAME INFORMACINIAME AMŽIUJE

Autorės. Gabrielė KUTKAUSKAITĖ, Ieva KURTINAITYTĖ, II kursas.

Vadovė. Dr. Jelena STANISLAVOVIENĖ, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Sveikatos mokslų instituto Visuomenės sveikatos katedra.

Tikslas. Išanalizuoti melagingų naujienų kūrimo priežastis, platinimo poveikį visuomenės elgesiui bei sveikatai, aptarti jų pasekmes ir pateikti rekomendacijas.

Metodai. Atlikta mokslinės literatūros apžvalga, naudojantis duomenų bazėmis „Google Scholar“, „PubMed“ ir „ResearchGate“, kuriose pavyko apžvelgti 16 publikacijų, ne senesnių kaip 10 metų, ypatingas dėmesys skirtas per pastaruosius 5 metus išleistiems šaltiniams. Taip pat analizuotos Pasaulio sveikatos organizacijos ir Sveikatos apsaugos ministerijos pateiktos gairės, siekiant pateikti aktualią ir praktinę informaciją nagrinėjama tema.

Rezultatai. Melagingų naujienų plitimas, ypač socialiniuose tinkluose, tampa vis aktualesne problema, darančia reikšmingą įtaką tiek individualiam elgesiui, tiek visuomenės sveikatai. Dažniausios tokių naujienų kūrimo priežastys yra finansinės naudos siekis, socialinės ir politinės įtakos stiprinimas bei informacinio raštingumo stoka. Nustatyta, kad melaginga informacija gali lemti neigiamas visuomenės sveikatos pasekmes, tokias kaip tėvų atsisakymas skiepyti vaikus ar polinkis į savigydą, kylantis iš nepasitikėjimo medicinos sistema. Šios tendencijos ypač išryškėja infekcinių ligų protrūkių ar visuomenės sveikatos krizių metu. Pasitikėjimo medicinos institucijomis mažėjimas siejamas su delsimu kreiptis profesionalios pagalbos ir didesniu pasikliovimu nepatvirtintais gydymo metodais. Individualiu lygmeniu melagingos naujienos skatina rizikingą elgesį, įskaitant savidiagnostiką, savarankišką gydymą bei alternatyvios medicinos metodų taikymą be mokslinio pagrindo.

Išvados. Netikrų naujienų plitimas skaitmeninėje erdvėje daro neigiamą poveikį visuomenės sveikatai, skatindamas klaidingą informacijos suvokimą, rizikingą elgesį ir mažindamas pasitikėjimą sveikatos priežiūros specialistais. Sparčiai plėtojamos skaitmeninės technologijos ir dirbtinis intelektas sudaro sąlygas dar greitesniam dezinformacijos sklidimui. Siekiant mažinti šios problemos mastą, svarbu stiprinti visuomenės medijų raštingumą, skatinti kritinį informacijos vertinimą bei plėtoti institucijų ir mokslininkų iniciatyvas, orientuotas į patikimos informacijos sklaidą ir netikrų naujienų atpažinimą.

Raktažodžiai. Netikros naujienos; fake news; visuomenės sveikata.